Aktív fehér gólya (*Ciconia ciconia*) védelem a Hortobágyi Vadasparkban

Kovács Zoltán
kovacs.zoltan0518@gmail.com

Abstract

As Hungary harbours one of the largest populations of White Storks (Ciconia ciconia), their conservation needs a lot to do. It is important to protect the feeding areas as well as the rearing of injured and orphaned young storks. 10-12 rescued White Storks are received by the Wilderness Park of Hortobágy on an annual basis, from where the luckier birds are released after short nursing. In 2014, an egg was successfully hatched and the young was raised.

Napjainkban kb. 5000-5500 pár fehér gólya (*Ciconia ciconia*) fészkel hazánkban, így Európa egyik legstabilabb állományáról van szó (http://www.mme.hu/feher-golya-ciconia-ciconia-0, 2014. 07. 06.). Magyarországon fokozottan védett, természetvédelmi értéke 100 000 Ft. Sajnos több veszélyeztető tényező is fenyegeti a hazai állományt: a legfontosabb a táplálkozóterületek eltűnése és az áramütés, de előfordul a mérgezés és a fészkek megsemmisülése is. A táplálékszegény időszakokban (ami 2014-ben is a tavaszi csapadékszegény periódusban bekövetkezett) kidobálják a nagyobb (4-5) fióka alomszámú gólyapároknál a gyengébb egyedeket. A felsorolt problémák miatt gyakran érkeznek gólyák vadasparkokba, és egyéb mentőhelyekre, ahol emberi ápolásra szorulnak. A Hortobágyi Vadasparkba évente több gólya is bekerül, általában a természetvédelmi őrszolgálat közreműködésével. Évente 4-5 fehér gólya fióka, valamint 5-8 sérült, felnőtt fehér gólya érkezik ugyanoda. Leggyakoribb ok az áramütés, de érkezett madár, mert villám csapott a fészekbe, elpusztultak a szülők, vagy egyszerűen kiesett a fióka a fészekből, esetleg kidobták. Ezután szakszerű ellátásban részesülnek, és szerencsés esetben szabadon távozhatnak. Általában a beérkezett gólyák fele rövid gondozás és gyűrűzés után szabadon engedhető, a másik fele pedig bemutatásra kerül a vendégek számára.

1. fotó: Mentett fehér gólya (*Ciconia ciconia*) fiókák (Fotó: Kovács Zoltán)

2014. május 20.-án a természetvédelmi őrszolgálat egyik munkatársa két fehér gólya tojást hozott a vadasparkba Nagymajor (Hajdú-Bihar megye) térségéből, ahol a gólyafészket le kellett bontani áramütés veszélye miatt. Természetesen a közelben kihelyezésre került egy fészekalap, de a tojások egyetlen esélye a keltetés maradt. A természetvédelmi őr elmondása szerint egy hétig ült a tojó a tojásokon. A tojások 37,5-37,8 °C-os keltetőbe kerültek, majd egy szívverés-frekvencia mérésen is átestek. A speciális műszer segítségével kiderült, hogy az embriók élnek. Amellett, hogy a keltető forgatja a tojásokat, naponta egyszer hűteni is kellett 10-15 percen át.

A várakozásoknak megfelelően 2014. június 21.-én az egyik gólyafióka megrepesztette a tojást. A tojás átkerült egy másik keltetőbe, ahol a bújtatás kezdődött. Ebben a keltetőben már ki lett kapcsolva a forgatás és a tojás a kiütött oldalával felfelé lett elhelyezve. A fióka bújtatása már kicsivel alacsonyabb hőmérsékleten, 37,2 °C-on történt. Az alacsonyabb hőmérséklet mellé magasabb, 60-80%-os páratartalom szükséges, amit a tojás alá helyezett vizes tálcával sikerült elérni, pontosan 70%-ot.

2014. június 25.-én sikerült a fiókának kibújni a tojásból, majd a több órán keresztül tartó száradás után infravörös lámpa alá került. A lámpa alatt 36-38 °C-on érezte jól magát. A fiókát 2 óránként kellett megkínálni, napi 6 alkalommal evett. A takarmány elhullott naposcsibéből állt, és annak is a belszerveit, illetve a csont nélküli részeit kapta meg. Eleinte csipeszről, majd magától evett. 20 napos kortól összetörve az apró csibecsontot is megkapta a fióka, így biztosítva a Ca bevitelt. Sajnos a másik fehér gólya több napi várakozás után sem ütötte ki a tojást. A kései kotlás, illetve keltetés miatt a fióka nem tudott augusztus 20.-a után a többi gólyával Afrikába vonulni, így a Hortobágyi Vadaspark sérült gólyáival fog telelni, majd a gyűrűzést követően a következő évben lesz lehetősége a vonulásra.

2. fotó: Fehér gólya (*Ciconia ciconia*) fióka (Fotó: Kovács Zoltán)

Az alábbi táblázat a fehér gólya fióka súlygyarapodását foglalja össze:

Mérés időpontja	Etetés előtt (g)	Etetés után (g)
2014. június 27.	63	80
június 28.	70	74
június 29.	81	84
június 30.	81	94
július 01.	92	97
július 02.	91	98
július 03.	106	115
július 04.	114	124
július 05.	130	141
július 06.	135	146
július07.	155	171
július 08.	193	206
július 09.	210	225
július 10.	235	260
július 11.	320	337
július 12.	338	380
július 13.	360	410
július 14.	451	490
július 15.	463	523
július 16.	540	572
július 17.	559	600
július 18.	620	660
július 19.	626	680
július 20.	756	818
július 21.	846	895
július 22.	913	976
július 23.	1025	1085
július 24.	1080	1147
július 25.	1152	1202
július 26.	1209	1284
július 27.	1290	1355

1. táblázat: A gólya fióka súlygyarapodása

Köszönetnyilvánítás

Dudás Miklósnak a keltetésben nyújtott tanácsaiért, és a Hortobágyi Vadaspark munkatársainak.

IRODALOM

http://www.mme.hu/feher-golya-ciconia-ciconia-0, 2014. 07. 06.